

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/24004
G.K. 192

09-04-2014

Sayı : 76791929/610/178
Konu : Yazılı soru önergesi (7/24004)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 07.06.2013 tarih ve 211400 sayılı yazınız.
: b) 13.06.2013 tarih ve 3169 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Balıkesir Milletvekili Sayın Ahmet Duran BULUT tarafından verilen 7/24004 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

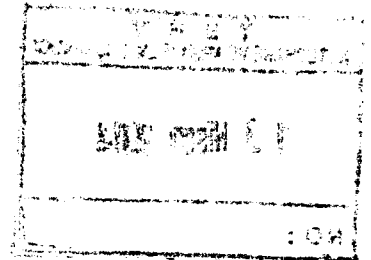

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (4 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği :
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Bilgi:
Başbakanlık

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET DURAN BULUT'UN 7/24004 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 53'üncü maddesine göre kamu kurum ve kuruluşları dolu memur kadro sayılarının % 3'ü oranındaki münhal kadroyu engelli istihdamına tahsis etmek ve tahsis ettikleri bu kadrolarda engelli istihdam etmek zorundadır.

Memur statüsünde engelli personel istihdam etmekle yükümlü kamu kurum ve kuruluşlarına mezkur mükellefiyetlerini gerçekleştirmemeleri halinde meri mevzuat hükümlerine göre herhangi bir yaptırım öngörülmemesine rağmen mevzuatın verdiği yetki çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarının engelli memur kontenjanlarını doldurması için Devlet Personel Başkanlığınca azami gayreti sarf edilmektedir. Engelli memur istihdamında önemli gelişmeler yaşanmış, istihdam edilen engelli memur sayılarında yüksek oranda artışlar görülmüştür. 2010, 2011, 2012 yılları bütçe kanunlarında kamu kurum ve kuruluşlarına, istihdam ettikleri engelli memur sayılarını bütçe yılı içerisinde alım yapılan diğer memur kontenjanından düşülmemesi yetkisi tanınmıştır. Bu hüküm 190 sayılı KHK'nin Ek 7'nci maddesine eklenmiş ve daha sonraki bütçe kanunlarına eklenmesine gerek kalınmadan kalıcı hale getirilmiştir.

2002-2013 yılları arasında istihdam edilen engelli sayısı kıyaslandığında, istihdam edilen engelli sayısı 2002 yılı itibarıyla toplam 5.777 iken, Haziran 2013 tarihi itibarıyla bu sayı 31.314'e yükselmiş, 2002 ile 2013 yılları arasındaki değişim ise yaklaşık % 540 olmuştur.

2011 yılı içerisinde engellilerin Devlette memur statüsünde istihdam edilmelerinde temel hüküm olan 657 sayılı Kanunun 53'üncü maddesinde reform niteliğinde bir değişiklik yapılmıştır. Bu düzenlemeye istinaden çıkarılan Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları ile Yapılacak Merkezi Sınav ve Kura Usulü Hakkında Yönetmelik hükümleri ile 20.08.2004 tarihli ve 2004/77554 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Özürlülerin Devlet Memurluğuna Alınma Şartları İle Yapılacak Yarışma Sınavları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece, mülga yönetmelik hükümlerinin uygulanmasında, nisan, temmuz, ekim döneminde olmak üzere yılda 3 kez alım yapılması; farklı kurumların aynı gün sınav yapması nedeniyle adayların açılan her sınava girememesi; adaylarca başvuru yapmak ve sınava girebilmek için başka illere gidilmesi; yeterli kaynağı olmayan kurumların sınav sorusu hazırlamakta zorlanması; istenilen donanımda sınav salonu, gözetmen, yardımcı personel bulunamaması; mevzuatın iyi bilinmemesi ve yanlış uygulanması nedeniyle birçok davanın açılması; yerelde bazı kurumlarda liyakat ilkesiyle bağdaşmayacak uygulamaların yaşanması gibi hususlarda yaşanan sorunlara yürürlüğe konulan yeni yönetmelik ile çözümler getirilmiştir.

Yürürlüğe konulan yeni yönetmelik ile kamu kurum ve kuruluşlarının bir sonraki yıl almayı planladıkları kadrolarını Ekim ayı sonuna kadar elektronik ortamda Devlet Personel Başkanlığına bildirmesi; engelli memur alımlarında merkezi sınav-merkezi yerleştirme sisteminin uygulanması; ilköğretim/ortaokul/ilköğretim mezunlarının ilan edilecek kadrolara kura yöntemiyle yerleştirilmesi; ortaöğretim/önlisans/lisans düzeyinde eğitim durumunda olan adayların yapılacak Özürlü Memur Seçme Sınavı (ÖMSS) sonuçlarına göre yerleştirilmesi; yerleştirme yapılacak kadroların kurum, il, unvan bazında açıklanması; adayların tercihleri doğrultusunda ilan edilen kadrolara yerleştirilmesi ile engelli memur alım süreci yeniden düzenlenmiştir.

29 Nisan 2012 tarihinde ilk Özürlü Memur Seçme Sınavı (ÖMSS) yapılmış, adayların tercihleri, ÖMSS puanları/Kura yöntemine göre ilk engelli memur yerleştirmeleri 09 Ağustos 2012 tarihinde, ikinci engelli memur yerleştirmeleri 14 Mart 2013 tarihinde

gerçekleştirilmiştir. Yapılan merkezi sınav ve merkezi yerleştirme uygulamalarda, kamu kurumlarının işbirliği neticesinde, engelli memur sınavlarının tüm illerde yapılmasına, engel grupları itibarıyla dezavantajlı durumlar gözönünde bulundurularak soruların hazırlanmasına, sınav salonlarına ulaşılabilirliğin sağlanmasına, sağlık sorunlarının olabileceği ihtimali dahilinde sınav merkezlerinde sağlık personelinin bulundurulmasına, istenilmesi halinde yardımcı personel temin edilmesine, sınav sonuçlarının elektronik ortamda ilan edilmesine, kura usulüyle yerleştirmelerin noter huzurunda yapılmasına, taban-tavan puanların açıklanmasına ve kayırmacılığı engelleyen, şeffaf bir alım sürecini sağlayacak diğer uygulamaların hayata geçirilmesine özen gösterilmiştir.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), işe yerleştirme hizmetleri ile iş arayanları beceri ve yeteneklerine uygun işe yerleştirirken işverenlerin de ihtiyaçlarına uygun işgücünü temin etmesine aracılık etmektedir. Bu kapsamda, 2012 yılında 35.531, 2013 Ocak-Mayıs döneminde ise 17.212 engelli işe yerleştirilerek çalışma hayatına kazandırılmıştır.

Engelli vatandaşlarımızın kendilerine uygun işlerde yerleştirmelerinin temini gayesiyle, engelli işçi istihdamı 4857 sayılı İş Kanununun 30'uncu maddesinde öngörülen kota sistemiyle sağlanmakta, kurum kota takiplerini yaparak işverenlerin istihdam yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini izlemektedir.

İstihdam yükümlülüklerini yerine getirmeyen işveren veya işveren vekillerine idari para cezası uygulanmaktadır. İdari para cezaları sonucu oluşan fondan mevzuat gereğince kurulan yetkili komisyon marifetiyle, engellilerin mesleki eğitimi, rehabilitasyonu, istihdamı ve kendi işini kurmasına yönelik projelere aktarılmaktadır.

Bu kapsamda, 2012 yılında engellilere yönelik 574 işgücü yetiştirme kursu düzenlenmiş olup, bu kurslardan 6.272 kişi yararlanmış, 2013 yılının Ocak-Mayıs döneminde ise düzenlenen 301 kursa katılan 3.356 engellinin istihdam edilebilirlikleri artırılmıştır.

Ayrıca 4857 sayılı İş Kanununun 30'uncu maddesinin 6'ncı fıkrasına istinaden işverenler teşvikten yararlanmaktadır.

İŞKUR, meslek seçimi aşamasında bulunan, iş bulmada/seçmede güçlükleri olan, mesleki uyum problemleri bulunan, mesleki becerilerini geliştirmek ve mesleğini/işini değiştirmek isteyen kişilere ve işgücü arayan işverenlere yönelik 3929 danışman tarafından iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri sunmaktadır.

10-16 Mayıs Engelliler Haftasında olduğu gibi her il müdürlüğü/hizmet merkezi, engelliler yararına faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları, belediyeler, üniversiteler vb. kurum kuruluşlarla işbirliği içerisinde, panel, konferans, işverenler ile engellileri bir araya getirecek toplantılar, fuar gibi etkinliklerde düzenlemekte, söz konusu etkinliklere engelli vatandaşların katılımını sağlamaktadır.

İŞKUR tarafından özel ve kamu işyerlerinde işe yerleştirilen engelli vatandaşlarımıza yönelik olarak Türkiye İş Kurumu mevzuatı dahilinde olan Yurtiçi İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmelik kapsamında, işverenler tarafından engelli vatandaşlarımıza uygun fiziksel ortamın sağlanması hususunda düzenlemeler getirmektedir. Bu kapsamda, işverenler, işyerlerini özürliülerin çalışmalarını kolaylaştıracak ve işin özürli çalışanlara uygunluğunu sağlayacak şekilde hazırlamak, sağlıkları için gerekli tedbirleri almak, mesleklerinde veya mesleklerine yakın işlerde çalıştırmak, işleriyle ilgili bilgi ve yeteneklerini geliştirmek, çalışmalarını için gerekli araç ve gereçleri sağlamak zorundadırlar.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca engelli bireylerimizin kendilerine yetecek ve her türlü ihtiyaçlarını karşılayacak düzenli bir gelire kavuşturulmasını sağlamaya yönelik istihdam ve sosyal yardım boyutlu tedbirler alınmaktadır. Bir yandan, engellilerin istihdamını artırmayı amaçlayan faaliyetler, diğer yandan da iş bulamayan ya da istihdama kazandırılması mümkün olmayanlara yönelik sosyal yardım programları yürütülmektedir.

İstihdam, engellilerin toplumsal hayata tam ve etkin katılımları açısından çok önemli sonuçları olan bir alan olup, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız engellilerin istihdamlarını artırıcı faaliyetleri sorumlu ve ilgili kuramlarla işbirliği içinde yürütmektedir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve KOSGEB işbirliğinde yürütülen "Girişimcilik Engel Tanımaz" projesinin pilot olarak seçilen İstanbul, Ankara, Erzurum ve Gaziantep illerinde başlatılması hedeflenmiş ancak yoğun talep karşısında proje ülke geneline yaygınlaştırılmıştır. Ülke genelinde 4800 engelli birey projeden yararlanmak için başvuruda bulunmuştur. Projeyle, engelli vatandaşlarımızın KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerine katılımı, iş kurma aşamasında koçluk desteği almaları ve başlangıç sermayesi niteliğindeki KOSGEB Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmaları hedeflenmektedir. Ocak 2013'te başlayan çalışmalar sonucunda 516 engelli girişimci adayı eğitim sonrasında girişimcilik sertifikalarına sahip olmuşlardır. Projelerin yürütülmesinde, belediyeler, Sivil toplum kuruluşları, işadamları dernekleri vb. yerel proje ortakları ile işbirliği yapılması hedeflenmekte olup, sertifikalandırılmış engelli girişimci adaylarının KOSGEB hibe kredisinden yararlanabilmesi için rehberlik ve proje yazım desteği sağlanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Ayrıca, 150 engelli girişimci adayı ile gönüllü 58 işadamlı buluşturularak girişimcilik konusunda koçluk desteği almaları sağlanmıştır.

İşgücü piyasasında istihdamı güç zihinsel ve ruhsal engelliler için korumalı işyerlerinin kurulabilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR) ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı işbirliğinde başlatılan çalışma ile korumalı işyeri kurmak isteyen eğitim kurum/kuruluşları, üniversiteler, kamu kurum/kuruluşları, vakıf, demek, sendika, meslek örgütleri gibi sivil toplum kuruluşları, gerçek ve tüzel kişilerinin proje bazlı desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Korumalı işyerlerinin desteklenmesini amaçlayan mevzuat geliştirme faaliyetlerine de devam edilmektedir. Bu kapsamda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca hazırlanan ve TBMM'ye sevk edilen Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısında, çeşitli mevzuatta korumalı işyerlerinin desteklenmesini amaçlayan değişiklikler öngörülmektedir.

2022 sayılı Kanun kapsamında, herhangi bir Sosyal Güvenlik Kurumundan bir gelir veya aylık hakkından faydalanmayan muhtaç Türk vatandaşlarından, 18 yaşından büyük engelliler ile kanunen bakmakla yükümlü olduğu 18 yaşını tamamlamamış engelli yakını bulunan kimselere aylık bağlanmaktadır. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile engelli aylığı engel durumuna göre 2 ila 3 kat artırılmış ve kapsamı genişletilmiştir. Ayrıca söz konusu Kanun ile 10 Temmuz 1976 tarih ve 15642 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2022 sayılı Kanunun 1'inci maddesinin 2'nci fıkrası, "Bunlardan evli olup, eşleri yukarıdaki şartlara haiz olanların aile reislerine ise bu aylık %50 artırılarak bağlanır" kaldırılarak engelli eşlerin her birine kesinti yapılmaksızın aylık bağlanması sağlanmıştır.

Engelli vatandaşlarımıza, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları aracılığıyla çeşitli yardımlar yapılmaktadır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca "ulaşılabilirlik" konusu öncelikli bir gündem maddesi olarak değerlendirilmektedir. Kanunda öngörülen süre içinde yükümlülüklerin yerine getirilmesini teminen, kurumların yükümlülükleri konusunda bilgilendirilmesine, yükümlülüklerin yerine getirilmesine yönelik olarak kurumlara teknik bilgi ve destek verilmesine, uygulamayı hızlandırmaya ve uygulamayla ilgili faaliyetlerin derlenmesine ilişkin çalışmalara yoğun ve kapsamlı bir şekilde devam edilmektedir. Bu kapsamda,

- İlgili kamu kurum ve kuruluşlarına uygulamayı hızlandırma ve uygulamayla ilgili faaliyetlerin derlenmesi amaçlarına yönelik olarak bilgi ve uzman desteği verilmektedir.
- TSE ile işbirliği içinde erişilebilirlikle ilgili standartlardan güncel ihtiyaçlara cevap

- vermeyenler revize edilmekte veya ihtiyaçlar çerçevesinde yeni standartlar hazırlanarak yürürlüğe konulmaktadır.
- Ulaşılabilirliğin sağlanması için örnek uygulamalar yapılması ve doğru uygulamaların ülke geneline yaygınlaşması için kamu duyarlılığının artırılmasının amaçlandığı “Örnek Engelsiz Kent Projesi” çalışmaları yürütülmektedir.
 - Konu ile ilgili bilinç düzeyini artırmak, ilgilileri mevzuat ve teknik eğitim anlamında bilgilendirmek ve standartların uygulamaya dönüşmesini sağlamak için Türkiye Belediyeler Birliği ile işbirliği içinde, Türkiye genelinde yerel yönetimler ve belediye birlikleri ile “Ulaşılabilirlik Bölgesel Paylaşım Toplantıları”, kamu kurumlarının yönetici ve teknik personeline yönelik “Ulaşılabilirlik Bilgilendirme Toplantıları” gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda 5.000’den fazla üst düzey yönetici ve teknik personele bilgilendirme yapılmıştır.
 - Ayrıca, 2012 yılında uygulanan ve 2013 yılında uygulaması devam eden Ulaşılabilirlik Destek Projesi (UDEP) ile, yerel düzeyde doğru ve örnek ulaşılabilir düzenlemeler yapılarak uygulamaların ülke geneline yaygınlaştırılması, belirlenecek farklı kentsel kullanımları içeren pilot alanlar için hazırlanacak projelerin bilimsel ölçütlere ve TSE standartlarına uygun biçimde, teknik bilgi desteği ile uygulamaya geçirilmesi, bu proje çalışmasında edinilen deneyimlerin ilgililerce kent genelinde hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.
 - Erişilebilirlik İzleme Sistemi kapsamında mevcut yapıyı çevrenin erişilebilirlik düzeyinin belirlenmesine yönelik olarak “Açık Alanlar”, “Binalar” ve “Toplu Taşıma Araçları” için hazırlanan Erişilebilirlik Tespit Formlarının kullanımı için ilgili kurum ve kuruluşlar bilgilendirilmektedir.
 - 04.07.2012 tarihli ve 6353 sayılı Kanunun 34’üncü maddesiyle 5378 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle, yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere eksikliklerini tamamlamaları için azami iki yıla kadar ek süre verilebilmesi ve sürenin bitiminden itibaren yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere de idari para cezası uygulanması imkanı getirilmiştir.
 - 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 2’nci ve 3’üncü maddelerine istinaden hazırlanan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği 20 Temmuz 2013 tarihinde 28713 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik kapsamında, illerde engellilik alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının dahil olduğu erişilebilirlik izleme ve denetleme komisyonları kurulmaya başlanmıştır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca erişilebilirliğin sağlanmasına ilişkin yükümlülükler konusundaki faaliyetlere “Erişilebilir Bir Türkiye” hedefi doğrultusunda devam edilecektir.

Ayrıca tüm kamu kurumu hizmet binalarında engellilerin ulaşılabilirliklerini sağlamak maksadıyla çalışmalar yapılmıştır. Engellilerimizin sosyal hayata ve çalışma hayatına kazandırılmasına yönelik çalışmalar istihdam, eğitim, erişilebilirlik ve ilgili diğer alanlarda sürdürülmektedir. Diğer taraftan engellilerin eğitim hakkından etkin ve ayrımcılığa uğramaksızın faydalanmalarının sağlanması amacıyla ücretsiz taşıma desteği ve destek özel eğitim desteği verilmektedir. 4736 sayılı Kanunda 12.07.2013 tarihinde yapılan değişiklikle, % 40 ve üzerinde engelli Türk vatandaşlarının kendileri, ağır engellilerin ise kendileri ile birlikte birden fazla olmamak üzere birlikte seyahat ettikleri refakatçilerine demiryolları ve denizyollarının şehiriçi ve şehirlerarası hatlarından, belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehiriçi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma imkanı getirilerek sosyal hayata aktif bir şekilde katılımlarının sağlanması amaçlanmıştır.